

Kemianteollisuuden liikevaihto laski koronakriisin vaimentaman kysynnän myötä vuoden 2020 toisella neljänneksellä 26 %. Yritysten suhdannearviot ovat hieman kevään lukemia myönteisemmät, mutta tilanteen ennakoitaan heikkenevän edelleen vuoden loppua kohden. Kaksi kolmasosaa yrityksistä arvioi vuoden 2020 liikevaihdon laskevan koronan vuoksi ja 30 % kertoo investointien lykkääntyvän paljon tai erittäin paljon.

Liikevaihto supistui neljänneksen

Kemianteollisuuden työpäiväkorjattu liikevaihto supistui vuoden 2020 toisella neljänneksellä 26 % vuodentakaisesta. Kemianteollisuuden yritysten ja alojen liikevaihtokehityksessä on vaihtelua: Koronaepidemian myötä lääketeollisuuden liikevaihto on jopa kasvanut, mutta koko kemian alan liikevaihto on kuitenkin pienentynyt.

Elokuussa tehdyn kyselyn mukaan 67 % kemianteollisuuden jäsenyrityksistä arvioi liikevaihdon laskevan vuonna 2020 verrattaessa odotuksiin ennen koronakriisiä.

Raakaöljyn hinta on tänä vuonna vaihdellut rajusti. Huhti-kesäkuussa 2020 raakaöljyn (Brent) keskihinta oli noin 30 dollaria barreilta, mikä oli 57 % vuoden takaista vähemmän. Raakaöljyn hinta on ollut kevään notkahduksen jälkeen hienoisessa nousussa.

Viennin arvossa selvä pudotus

Kemianteollisuuden tavaraviennin arvo notkahti huhtikuussa ja myös kesäkuun vienti oli lievästä toipumisesta huolimatta selvästi vuodentakaisesta vähäisempää. Toisen vuosineljänneksen viennin arvo oli 28 % vuodentakaisesta pienempi. Koko alkuvuoden viennin arvo oli 5,2 mrd. euroa, mikä jäi 18 % edellisvuodesta. Viidesosa Suomen tavaraviennistä on kemianteollisuuden tuotteita.

Öljytuotteissa oli keväällä raju hinnan lasku

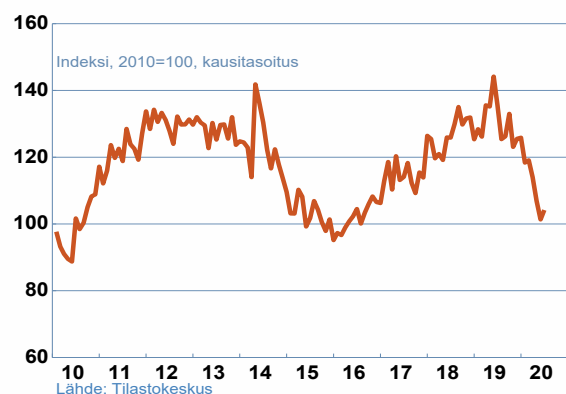
Öljytuotteiden viennin arvo putosi toisella neljänneksellä 53 % vuodentakaiseen verrattuna. Tämä johtui suurimaksi osin hintojen laskusta, mutta myös vientimäärät alenivat 18 %. Öljytuotteiden osuus oli alkuvuonna 6 % Suomen koko tavaraviennistä.

Peruskemian tuotteiden viennin arvo supistui huhti-kesäkuussa 13 % vuodentakaisesta. Alan vienti on 8,6 % Suomen tavaraviennistä. Lääkkeiden ja lääkeaineiden viennin arvo kasvoi huhti-kesäkuussa 29 % edellisvuodesta. Kumi- ja muovituotteiden viennin arvo väheni 12 %.

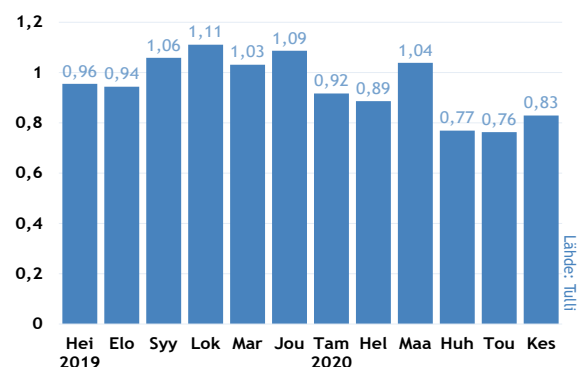
30%

arvioi investointien lykkääntyvän

Kemianteollisuuden liikevaihto

Kemianteollisuuden tavaravienti, mrd. euroa

67%

arvioi liikevaihdon laskevan 2020

Tuotantomäärät kääntyivät keväällä laskuun

Kemianteollisuuden tuotanto lisääntyi vielä alkuvuodesta, mutta toisen neljänneksen aikana tuotantomäärät supistuivat kysynnän hiipuesssa. Tuotanto laski vuodentakaisesta lähes 5 %. Osalla alan yrityksistä tuotanto on silti jopa lisääntynyt koronaepidemian vaikutuksesta. Koko teollisuuden tuotanto supistui huhti-kesäkuussa noin 6 %.

Kiinteähintaisella arvonlisäyksellä mitattuna tuotanto supistui vuoden 2020 toisella neljänneksellä 7,4 % vuodentakaiseen verrattuna. Kemianteollisuus tuotti vuonna 2019 arvonlisäystä käyvin hinnoin mitattuna yhteensä 6,4 mrd. euron edestä. Arvonlisäys koostuu pääosin työvoimakustannuksista, toimintaylijäämästä ja poistoista.

Tuottajahinnat alentuneet peruskemiassa

Peruskemian tuotteiden tuottajahinnat kääntyivät vuoden 2020 alussa hienoiseen laskuun ja touko-heinäkuussa hinnat alenivat 3 % vuodentakaiseen verrattuna. Kumi- ja muovituotteiden hinnat laskivat 1,4 % vuodentakaisesta. Lääkkeiden tuottajahintojen nousu on vaimentunut, mutta touko-heinäkuussa hinnat kohosivat yhä lähes 3 %. Öljytuotteiden vientihinnat laskivat toisella neljänneksellä poikkeuksellisesti peräti 43 %.

Suhdannenäkymät tummenevat

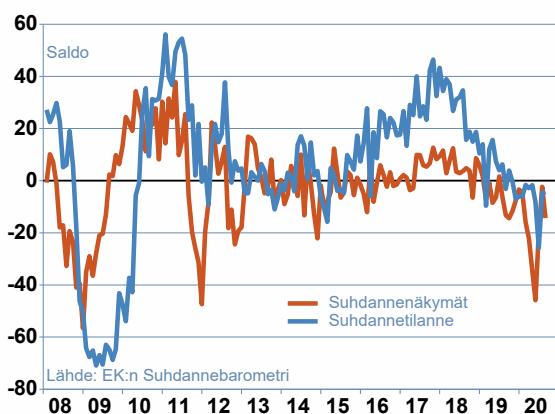
Kemianteollisuuden yritykset arvioivat suhdannetilanteen elokuussa tehdyssä kyselyssä hieman keskimääräistä huonommaksi, saldoluku -5. Tilanne vaihtelee yrityksittäin ja ajoittain, sillä tilanne oli edelleen tavanomaista parempi 21 %:lla kemianteollisuuden yrityksistä.

Suhdannenäkymät ovat kirkastuneet hieman kevään synkistä lukemista, mutta tilanteen ennakoidaan edelleen heikkenevän lähikuukausien aikana. Suhdannenäkymien saldoluku oli elokuussa -14.

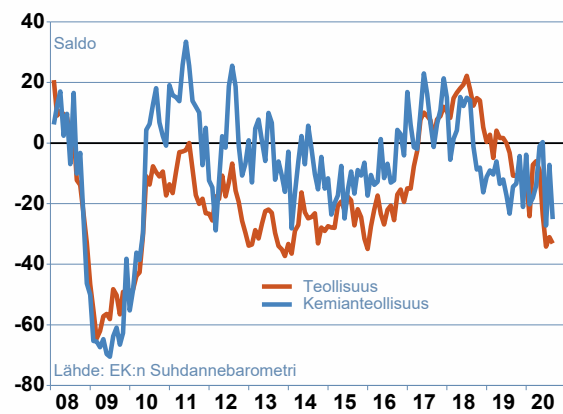
Kysyntä vaimenee

Maailmantalouden vaimea kasvu heijastuu kemian yritysten vientitilauksien ohentumisessa. Tilauksien saldoluku oli elokuussa -26 ja kapasiteetti oli kokonaan hyödynnettyä vain 69 %:lla alan kyselyvastaajista. Tuotannon ennakoidaan supistuvan loppuvuoden ajanakin.

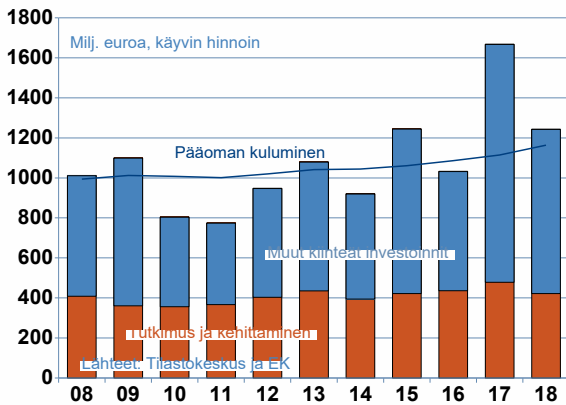
Kemianteollisuuden suhdanteet

Tilaukanta normaaliin verrattuna

Kemianteollisuuden investoinnit

Investointeja siirretään tai perutaan

Koronavirusepidemia on tuonut varjon myös kemianteollisuuden investointinäkyymiin. Elokuussa tehdyn jäsenkyselyn mukaan 30 % yrityksistä kertoo investointien lykkääntyvän paljon tai erittäin paljon ja lykkääntymisten haittaavan yrityksen toimintaa. Kolmen vuoden aikajänteellä 24 % arvioi investointien vähenevän Suomeen.

Osaaminen ja innovointi ovat alalle ominaista, sillä investoinneista huomattava osa, noin 400 miljoonaa euroa, liittyy tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Kemianteollisuus on jo pitkän ajan investoinut yli miljardin vuodessa Suomeen ja säilyttänyt pääomatasonsa koko 2000-luvun.

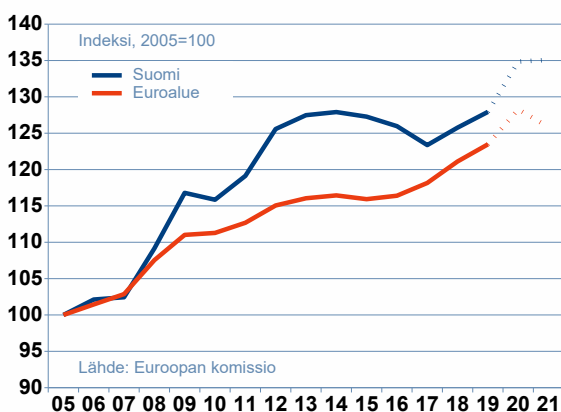
Työllisyystoimilla ja kilpailukykyä turvaavilla toimilla on kiire

Maan hallitus asetti hallitusohjelmassaan työllisyystavoitteeksi 75 %, joka tarkoittaa 60 000 uutta työpaikkaa. Yksityisen sektorin varaan laitettiin paljon työpaikkojen luomisessa. Koronapandemian iskettyä tavoite karkaa käsistä. Viime aikojen uutiset eri toimialoilta kielivät paitsi koronapandemian hyvin dramaattisista vaikutuksista eri toimialoille, mutta myös yritysten toimintaympäristöön liittyvistä vakavista ongelmista.

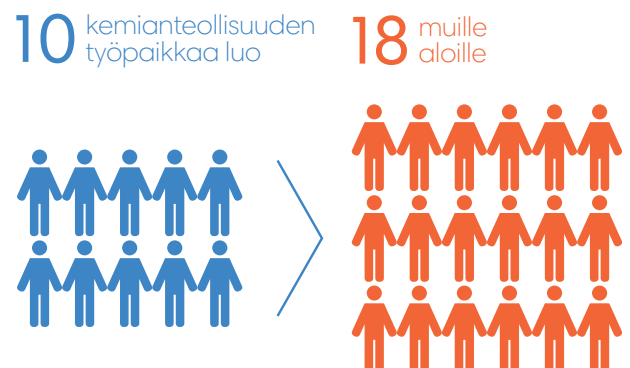
Päätöksiä ei voi enää lykätä. Vahva työllisyys edellyttää rohkeutta tehdä työmarkkinoille rakenteellisia muutoksia, jotka vahvistavat kilpailukykyä, edistävät työllistämistä ja kannustavat ottamaan työtä vastaan. Turhan vastakkainasettelun sijaan on pelattava samaa maalia kohti. Kiireellisyyttä korostaa myös se, että Suomen kustannuskilpailukyky on jälleen heikkenemässä.

Valtionvarainministeriö on budjettiriihtä kohti julkaissut erittäin kannatettavia toimia, joilla työpaikkoja saadaan syntymään. Iso potentiaali parantaa kilpailukykyä on sillä, jos paikallisen sopimisen mahdollisuuksia lisätään lainsäädäntötoimin ja sopimuksia myös aikaansaadaan työpaikoilla. On myös olennaista, ettei työelämän kehittämisen varjolla lisätä uusilla lainsäädäntöhankeilla yritysten kustannuksia ja byrokratiaa ja siten heikennetä kilpailukykyä ja työllistämisedellytyksiä. Näin uhkaa taapahtua useissa hallitusohjelman hankkeissa, jotka liittyvät esimerkiksi kilpailukieltosopimusten rajoittamiseen, yhteistoimintalakiin ja yritys vastuulakiin.

Vaihtosuhteekorjatut yksikkötyökustannukset

Kemianteollisuuden työllisyysvaikutus

Ansiot nousivat toisella vuosineljänneksellä

Kemianteollisuuden palkansaajien ansiot kohosivat ansiotasoindeksillä mitattuna vuoden 2020 toisella neljänneksellä 1,8 % vuoden 2019 vastaavasta neljänneksestä. Kaikkien palkansaajien nimellisansiot kohosivat samaan aikaan 1,5 %.

Kemianteollisuuden henkilöstö väheni EK:n Suidannebarometrin mukaan hieman kevään ja alkukesän aikana. Työvoimaa vähennettäneen hieman loppuvuonnaakin, ja lomautukset ja erilaiset työaikajärjestelyt ovat yhä yleisiä.

Maailmantalous palaamassa kasvu-uralle

Maailmantalouden aktiviteetti romahti alkuvuodesta koronaviruksen torjuntatoimien myötä. Hyvin heikon toisen vuosineljänneksen jälkeen toipuminen on käynnissä, mutta virustartunnat ovat monissa maissa uudelleen nousussa ja tuleva kehitys on epävarmaa.

Suomen BKT supistui toisella neljänneksellä 4,5 % edellisestä neljänneksestä, mikä oli hieman pahimpia pelkoja vähemmän. Useat palvelualat ovat kärsineet syvästi rajoitustoimista, mutta toisaalta välitön vaikutus teollisuuteen on toistaiseksi ollut vähäinen. Vientiteollisuudessa kysyntä vaimenee ja pahin lienee vasta edessä. Kriisistä toipumiseksi tarvitaan talouden kasvuedellytysten vahvistamista ja investointeja, jotta työllistämisen edellytykset saadaan turvattua ja hyvinvointivaltion menot rahoitettua.

Keskeiset ennusteluvut Valtiovarainministeriö (kesäkuu 2020)

Vuosimuutos tai taso, %	2019*	2020**	2021**
Maailman BKT	2,9	-5,1	3,8
Euroalueen BKT	1,2	-7,2	2,9
Suomen BKT	1,1	-6,0	2,5
-Tuonti, määrä	2,4	-8,6	3,4
-Vienti, määrä	7,5	-14,0	5,5
-Investoinnit	-1,0	-6,1	0,3
-Yksityinen kulutus	0,9	-3,5	3,5
-Työttömyysaste, %	6,7	8,4	9,0

EU:n peruskemian tuotanto hienoisessa laskussa, kumituotteiden valmistus lähes puolittunut

Euroopan peruskemianteollisuuden tuotantomäärät pienentyivät 9 % vuoden 2020 toisella neljänneksellä vuodentakaisesta. Kumituotteiden valmistus notkahti peräti 45 % vuoden takaiseen verrattuna, muovituotteissa laskua 17 % ja öljynjalostuksessa pudotusta 15 %.

Lääkkeiden valmistuksessa tapahtui koronaepidemian myötä maaliskuussa vahva hypähdys ylöspäin, ja tasaantumista huolimatta toisen neljänneksenkin tuotanto oli lähes 4 % vuoden takaista suurempi.

Kemia – osa hyvää elämää

Kemianteollisuus on yksi suurimmista teollisuuden toimialoista Suomessa. Merkittävä osa tuotannosta menee vientiin joko suoraan tai vientituotteisiin käytettyinä raaka- ja tarveaineina. Vastaavasti tuodaan sekä tuotannon raaka-aineita että erikoistuotteita.

Kemianteollisuudeksi luokitellaan Suomessa

- Öljy-, kaas- ja petrokemian teollisuus
- Kemian perusteollisuus
- Kemian tuoteteollisuuden eri toimialat: lääketeollisuus, muovi- ja kumiteollisuus, kosmetiikka ja pesuaineet, maaliollisuus

Kemianteollisuuden talouskatsaus on laadittu yhteistyössä EK:n ekonomistien kanssa. Teksti perustuu 1.9.2020 käytössä olleisiin tietoihin.

Lisätietoja

Johtaja Susanna Aaltonen
Kemianteollisuus ry
susanna.aaltonen@kemianteollisuus.fi
GSM 040 593 4221

Ekonomisti Jouko Kangasniemi
Elinkeinoelämän keskusliitto
jouko.kangasniemi@ek.fi
Puh 09 4202 2608

Kemianteollisuus ry

Eteläranta 10 PL 4, 00131 Helsinki
kemianteollisuus.fi
Twitter: @kemianteollisuus